

Sygn. akt III U 129/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2021r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Piotr Witkowski
Protokolant:	Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2021r. w Suwałkach

sprawy **M. J.**

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość świadczeń służb mundurowych

w związku z odwołaniem M. J.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

z dnia 3 lipca 2017 r. znak (...)

1. **oddala odwołanie;**

2. **zasądza od M. J. na rzecz Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji 180 (sto osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 129/21

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA decyzją z dnia 03.07.2017r. na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 18.02.1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016r., poz. 708 ze zm.) oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji Nr (...)z dnia 27.03.2017 r. ponownie ustalił M. J. od 01.10.2017 r. wysokość emerytury na kwotę (...)zł.

W odwołaniu od tej decyzji M. J. domagał się jej zmiany i przyznania świadczenia emerytalnego w dotychczasowej wysokości tj. (...)brutto i zasądzenia zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zarzucił skarżonej decyzji naruszenie szeregu przepisów Konstytucji RP, w szczególności art. 2, art. 10 ust. 1 i 2, art. 30, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 42 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 47, art. 64 ust. 1 i 2 i art. 67 ust. 1 oraz art. 6 ust.

2, art. 8 i art. 15 ust. 4 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Podniósł, że w trakcie służby w przedmiotowym okresie nikogo nie represjonował, ani nie inwigilował środowisk opozycji demokratycznej. Wypełniał swoje obowiązki zgodnie z obowiązującym wówczas prawem, etyką zawodową i zasadami moralnymi. Nie był karany sędawnie, dyscyplinarnie, ani nie wykorzystywał zajmowanego stanowiska do celów prywatnych. W zasadzie całe swoje życie poświęcił służbie dla Ojczyzny, którą to wykonywał w sposób sumienny, rzetelny i uczciwy. Nigdy w toku wykonywanych czynności nikogo nie skrzywdził, a sam, przez swoje oddanie służbie stał się inwalidą z III grupą inwalidzką. Podniósł, że za swoje dokonania był wielokrotnie wyróżniany i odznaczany – w 1999r. odznaczony został przez Prezydenta RP Srebrnym Krzyżem Zasługi, a w 2002r. otrzymał brązową odznakę Zasłużony Policjant. Za każdym razem podkreślano jego zaangażowanie w wykonywaną pracę, sumienność, dyspozycyjność i fakt walnego przyczyniania się do skutecznej realizacji ustawowych zadań jego Służby. Wskazał, iż jego zdaniem ustawa na podstawie której organ emerytalno - rentowy ponownie ustalił wysokość jego świadczenia, jest sprzeczna z Konstytucją, jak również z zasadami ochrony praw człowieka i obywatela, przyjętymi w ratyfikowanych przez Polskę umowach międzynarodowych, w tym Europejską Konwencją Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i Protokołami dodatkowymi. Szereg kontrowersji i wątpliwości natury konstytucyjnej budzi sposób, w jaki uchwalono przepisy nowelizujące ustawę z dnia 18.02.1994r., na których opiera się skarżona decyzja. Nie może być tak, że słusznie nabyte przez niego prawa mogą być przez czyjeś „widzi mi się” czy też polityczny kaprys obniżane w sposób tak drastyczny, jak robi to nowelizacja. Takie arbitralne obniżanie świadczeń nie może korzystać z ochrony prawnej. Podniósł dodatkowo, iż zastosowanie w art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wskaźnika 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz „totalitarnego państwa” - uderza w istotę emerytury, jako środka zabezpieczenia społecznego. Ustawodawca traktuje bowiem ten okres służby jako okres, w którym nie wykonywano żadnej pracy i za który nie przysługuje żadne, najniższe nawet świadczenie emerytalne.

Ponadto w piśmie procesowym z dnia 11.07.2018 r. odwołujący poinformował, że nie wystąpił do Ministra właściwego do spraw wewnętrznych w trybie art. 8a ustawy z 18.02.1994r. o wyłączenie stosowania art. 15 c ustawy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od odwołującego się zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wskazał, że z dniem 1.01.2017r. weszła w życie ustawa z dnia 16.12.2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. 2016 r., poz. 2270), na mocy której wprowadzono art. 13b, ustalający katalog cywilnych i wojskowych instytucji i formacji, w których służba od dnia 22.07.1944r. do dnia 31.07.1990r. jest uznawana za służbę na rzecz totalitarnego państwa. Ustawa ta wprowadziła także w art. 15c zasady obliczania wysokości emerytury dla osób, które pełniły służbę na rzecz totalitarnego państwa. Organ emerytalny podkreślił, że to ustawodawca zobowiązał pozwany organ emerytalny do wszczynania z urzędu postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczeń i wysokości świadczeń stosownie do wyżej wymienionych przepisów. W tym zakresie organ emerytalny opierał się na informacji o przebiegu służby z dnia 27.03.2017r. Nr (...) sporządzonej przez Instytut Pamięci Narodowej, z której wynikało, że odwołujący się w okresie od dnia 01.01.1981r. do dnia 31.07.1990r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z dnia 18.02.1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tj. Dz.U. 2018, poz. 132 z późn. zm.). To skutkowało wydaniem skarżonej decyzji, którą ponownie przeliczył świadczenia odwołującego się właśnie na zasadach określonych w art. 15c ustawy z dnia 18.02.1994r. Podniósł, że decyzja w przedmiocie przyznania prawa do świadczenia oraz jego wysokości jest wydawana na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. W myśl § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18.10.2004r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz. U. 2004, Nr 239, poz. 2404, z późn. zm.), i

zgodnie z art. 13a ust. 5 ustawy z dnia 18.02.1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, informacja o przebiegu służby jest wiążąca dla organu emerytalno-rentowego przy wydawaniu przedmiotowych decyzji.

Wyrokiem z 22 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji do przeliczenia emerytury M. J. z pominięciem art. 15c ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t. jedn. Dz. U. z 2016r., poz. 708 ze zm.) (punkt 1) oraz zasądził od Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rzecz M. J. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2).

Sąd ten wskazał, że nie znalazł podstaw do uznania przepisów art. 15c ustawy z dnia 18.02.1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016r. poz. 708 ze zm.) za niekonstytucyjne. Ustawodawca posiada legitymację do wprowadzenia nowych zasad ustalania wysokości emerytur danej grupie uprawnionych. Zdaniem Sądu, w tym przypadku nie doszło do pozbawienia prawa do świadczenia emerytalnego w ogóle, co w takiej sytuacji mogłoby skutkować uznaniem tej regulacji za niezgodną z Konstytucją, a jedynie do zmniejszenia do określonego pułapu świadczenia emerytalnego lub rentowego. Zmniejszenie to odbyło się w ramach ogólnie pojętej sprawiedliwości społecznej, w czym Sąd nie upatruje naruszenia przepisów Konstytucji RP ani innych norm, które w odwołaniu przytaczał odwołujący się. Wszakże gdyby zarzuty wskazane w odwołaniu, nie wdając się w ich bliższe omawianie, uznać za uzasadnione poprzez naruszenie przez zaskarżoną decyzję wskazanych przepisów Konstytucji i regulacji prawnych Unii Europejskiej, to przyjąć by należało, że każda wysokość, czy to emerytury czy renty, nie mogłaby być wzruszona, nawet gdyby była bardzo i to bardzo znaczna i w poczuciu sprawiedliwości społecznej oczywiście nienależna. Taka zaś wysokość emerytury czy renty, nawet przyznanej przez instytucje państwowe, nie może podlegać bezwzględnej ochronie. Ta ochrona ma granice i jeżeli jest nią przeciętna kwota emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, to jest jak najbardziej do zaakceptowania.

W ocenie Sądu pierwszej instancji zmiana zaskarżonej decyzji nie byłaby możliwa, gdyby nie przepis art. 8a ust. 1 i 2 ustawy z 18.02.1994r. – zwanej dalej „policyjną ustawą emerytalną”. Zdaniem Sądu przepis ten dając Ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych prawo do badania przebiegu służby danego emeryta lub rencisty, tym bardziej daje taką możliwość Sądowi.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że zgodnie z art. 459 k.p.c. sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozpoznaje Sąd powszechny i stosownie do art. 477⁸ §1 k.p.c. w zakresie spraw dotyczących emerytury i renty właściwy do ich rozpoznania jest Sąd Okręgowy. Nie może zatem Sąd powszechny pominąć przesłanek normujących prawo do emerytury i renty i ich wysokości określonych ustawą. Bez względu więc na to, że inne podmioty, w tym i instytucje państwowe, mogą wypowiadać się (nawet w formie decyzji) o przesłankach normujących wysokość emerytury, Sąd powszechny musi sam je stosować, jeżeli są wskazane w ustawie.

Sąd I instancji podkreślił, że przesłanki określone w punktach 1 i 2 ustępu 1 art. 8a policyjnej ustawy emerytalnej nie muszą być spełnione razem, a tylko każda z osobna z punktu 1 bądź punktu 2 w odniesieniu do dyspozycji głównej ust. 1. Sąd zauważył, że ustawodawca jest racjonalny i nie pozbawiałby wyłączenia stosowania art. 15c, art. 22a i art. 24a policyjnej ustawy emerytalnej w stosunku do osób, które nie miały już, z uwagi na wiek albo stan zdrowia, możliwości rzetelnego wykonywania zadań i obowiązków po dniu 12.09.1989r., a pełniły tylko krótkotrwałą służbę albo wręcz bardzo krótkotrwałą służbę w instytucjach i formacjach wskazanych w art. 13b ustawy. Sąd pominął niekonsekwencje, co do dat wskazanych w punktach 1 i 2 ust. 1 art. 8a ustawy. W obliczu powyższego z brzmienia tego artykułu 8a ustawy, zdaniem Sądu, ustawodawcy musiało chodzić o to, aby wyłączyć stosowanie art. 15c, art. 22a i art. 24a w

stosunku do osób, które będąc uwikłane w dłuższą służbę w formacjach i instytucjach wskazanych w art. 13b ustawy, po 12.09.1989r. rzetelnie wykonywały zadania i obowiązki na rzecz państwa, które przestało być totalitarne.

Sąd Okręgowy ustalił, że M. J. (ur. (...)) z dniem 01.02.1974r. został przyjęty na stanowisko (...). Pracował do 30.04.2007r. (w związku z nabyciem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia 30 lat wysługi emerytalnej). W trakcie zatrudnienia zajmował następujące stanowiska: Od 01.02.1974r. (...) S., od 01.06.1975r. (...) S., od 01.01.1981r. (...) S., od 19.10.1985r. (...) S., od 01.08.1982r. (...) S., od 16.12.1989r. (...) S., od 01.08.1990r. (...) S., od 01.09.1990r. (...) S., od 01.11.1991r. (...), od 01.04.1999r. (...) B., od 01.07.2000r. (...) B., od 01.01.2004r. (...)B..

Z opinii służbowej z dnia 20.01.1975r. wynikało, że z obowiązków wywiązywał się dostatecznie i wymaga zaznajomienia z pracą łączności przewodowej. Następnie z opinii służbowej z 04.12.1980r. wynikało, że od czerwca 1975r. zajmował stanowisko (...)i wywiązywał się ze swoich obowiązków bardzo dobrze. Kolejna opinia z 31.10.1991r. potwierdza, iż odwołujący swoje obowiązki wykonywał bardzo dobrze, za co był wielokrotnie wyróżniany nagrodami pieniężnymi przez Naczelnika Wydziału. Kolejna opinia z 22.09.1997r. potwierdziła wysokie kwalifikacje zawodowe odwołującego oraz wykonywanie pracy na wysokim poziomie profesjonalizmu. W opinii służbowej z 15.10.2002r. potwierdzono jego nienaganną służbę i wykonywanie zadań służbowych wzorowo, przy wysokim stopniu odpowiedzialności i samodyscypliny. Z charakterystyki służby odwołującego się z 17.07.2007r. wynikało, że w okresie 33-letniej służby w Policji realizował zadania na stanowiskach wykonawczych w pionie logistyk i kryminalnymi. Do jego obowiązków należała eksploatacja, konserwacja i naprawa sprzętu, instalacja urządzeń specjalistycznych. Ze względu na specyfikę pełnionej służby, charakteryzującej się zmiennością warunków atmosferycznych, był on narażony na znaczny wysiłek fizyczny oraz sytuacje stresogenne. Charakter wykonywanych zadań wymagał dużej dyspozycyjności, pełnej koncentracji i uwagi. Te sytuacje utrudniały zorganizowanie właściwego odpoczynku, a także racjonalnego i regularnego odżywiania.

Opinie służbowe, które na przestrzeni zatrudnienia odwołującego się były wydawane okresowo, co kilka lat, zawierały kompleksowy opis jego pracy i ocenę jego pracy w oparciu nie tylko o opinie przełożonego ale również dokumentację służbową znajdującą się w aktach osobowych (wyróżnienia, nagrody). Nie odnotowano, aby na przestrzeni całego okresy, w tym po 12.09.1989r. przy wykonywaniu obowiązków służbowych dopuszczał się uchybień służbowych czy też proceduralnych. W opinii z 15.10.2002r. zawarto informacje, że materiały, które opracowywał niejednokrotnie doprowadziły do rozpracowania i zatrzymania grup przestępczych oraz były wykorzystywane w postępowaniu procesowym. Za swoją służbę 15.07.1999r. został przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, a 18.07.2002r. Minister Spraw Wewnętrznych nadał mu Brązową Odznakę „Zasłużony Policjant”.

Powyższe zdaniem Sądu potwierdza, że po 12.09.1989r. odwołujący się swoje obowiązki wykonywał rzetelnie, w sposób wyróżniający się, o czym świadczą pochwały i wysokie oceny przełożonych oraz odznaczenia.

W ocenie Sądu pierwszej instancji ustalenia dokonane w oparciu o art. 8a ust. 1 pkt 2 wskazujące na rzetelne, a nawet bardzo rzetelne wykonywanie obowiązków służbowych przez odwołującego się po 12.09.1989r. dają podstawy do zastosowania tego przepisu i wysłuchania świadczącego bez zastosowania zmniejszeń z art. 15c policyjnej ustawy emerytalnej.

Jako procesową podstawę uwzględnienia odwołania Sąd Okręgowy powołał art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. , a w zakresie orzeczenia o kosztach art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.).

Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 17 grudnia 2020r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Suwałkach, pozostawiając temu sądowi orzeczenie o kosztach instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku uznał, że Sąd Okręgowy w Suwałkach nie rozpoznał istoty sprawy, naruszając prawo materialne poprzez zastosowanie przy rozstrzygnięciu sprawy art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 18.02.1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy policji (...). Uznał mianowicie za wadliwą przytoczoną na jego poparcie argumentację.

Wskazał, że kompetencje do skorzystania z uprawnień w tym przepisie przypisane zostały tylko ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, a ewentualne kontrola tej decyzji następuje przez sądy administracyjne, i taka droga jest przez niektórych byłych funkcjonariuszy wykorzystywana (por. wyroki WSA w Warszawie z 12.04.2019 r., II SA/Wa 2268/18, LEX nr 2656491; z 19.03.2019 r., II SA/Wa 2262/18, LEX nr 2642960). Oznacza to, że kontroli prawidłowości stosowania art. 8a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy policji nie może badać sąd powszechny, a funkcjonariusz może się na ten przepis powołać skutecznie tylko wtedy w postępowaniu przed sądem powszechnym, gdy w trybie administracyjnym uzyska stosowną decyzję lub wyrok sądu administracyjnego potwierdzający wyłączenie w stosunku do niego przepisów art. 15c, art. 22a, art. 24a ustawy dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...). Trafność tego zarzutu w okolicznościach niniejszej sprawy prowadzi do przyjęcia, iż doszło do nierozpoznania istotny sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., co czyni koniecznym uchylenie zaskarżonego wyroku do ponownego rozpoznania.

Uznał też, że Sąd Okręgowy nie zgromadził wystarczającego materiału dowodowego do poczynienia ustaleń faktycznych, wystarczających do rozpoznania istoty sprawy.

Wskazał w związku z tym, że ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy co do meritum sprawy poczyni precyzyjne ustalenia faktyczne co do okresu pełnienia służby przez odwołującego na rzecz totalitarnego państwa ujętego w informacji IPN o przebiegu pełnienia służby Nr (...) z dnia 27 maja 2017 r. wskazuje okres od 1.01.1981 r. do 31.07.1990 r. Informacja o przebiegu służby IPN w została wydana w oparciu o art. 13a ustawy ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r. poz. 723), w brzmieniu nadanym mu art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U.2016 poz. 2270). Zgodnie z jego brzmieniem art. 13a. ust. 1. na wniosek organu emerytalnego Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych i, w terminie 4 miesięcy od dnia otrzymania wniosku, przekazuje organowi emerytalnemu informację o przebiegu służby wskazanych funkcjonariuszy na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b.

Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera dane osobowe funkcjonariusza, w tym imiona, nazwisko, nazwisko rodowe, imię ojca oraz datę urodzenia. Wniosek zawiera również określenie ostatniego stanowiska oraz formacji lub jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz pełnił służbę w dniu zwolnienia ze służby(ust. 2 tegoż artykułu). Wniosek organu emerytalnego, o którym mowa w ust. 2, może być przekazany w formie zbiorczej oraz w postaci elektronicznej (ust. 3).

Sama informacja IPN o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) dane osobowe funkcjonariusza, o których mowa w ust. 2;
- 2) wskazanie okresów służby na rzecz totalitarnego państwa, o których mowa w art. 13b;
- 3) informację, czy z dokumentów zgromadzonych w archiwach Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wynika, że funkcjonariusz w tym okresie, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

Informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12., a do informacji tej nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego (ust. 5 i 6 art. 13a).

Punktem wyjścia winno być przyjęcie, że dowód z przedmiotowej informacji nie wyklucza poczynienia odmiennych ustaleń w tym zakresie. Informacja ta nie jest ani dowodem wiążącym ani dowodem wyłącznym. Pogląd taki aktualnie należy uznać w orzecznictwie Sądu Najwyższego za dominujący i utrwalony.

W kontekście oceny informacji IPN o przebiegu służby jako dowodu stanowiącego podstawę do weryfikacji świadczeń funkcjonariusza przypomniał postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r. II UZP 10/11 (OSNP 2012/23-24/298), w którym Sąd Najwyższy przyjął, że Sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Postanowienie Sądu Najwyższego zapadło na tle pierwszej ingerencji ustawodawczej w świadczenia emerytalne funkcjonariuszy reżimu komunistycznego, kiedy do ustawy dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, wprowadzono dodatkowy art. 15b, który przewidujący że w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi: 1) 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990; 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4. W celu wykonania ustawy nowelizacyjnej z 23 stycznia 2009 r. właściwy organ emerytalny wszczynał z urzędu postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczeń i wysokości świadczeń, przy czym podstawowym dokumentem w trakcie tego postępowania była informacja Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, sporządzana przez Instytut na podstawie posiadanych akt osobowych danego funkcjonariusza. Informacja ta jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby, sporządzanym na podstawie akt personalnych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Organ emerytalny został związany treścią wystawionej przez IPN informacji o przebiegu służby danego funkcjonariusza. W ten sposób Instytut Pamięci Narodowej uzyskał wówczas arbitralne uprawnienie do dokonywania oceny, czy okresy służby w instytucjach centralnych Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległych im jednostkach terenowych w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych - w tym okresy pełnienia służby lub bycia słuchaczem w Wyższej Szkole (...)w L. - powinny być zakwalifikowane jako okresy powodujące obowiązek obniżenia przez organ emerytalny wysokości pobieranej przez byłego funkcjonariusza emerytury policyjnej w następstwie przeliczenia po 0,7% podstawy wymiaru każdego roku tej służby.

W podobny sposób wartość dowodową informacji o przebiegu służby Sąd Najwyższy ocenił obecnie wydawane przez IPN na podstawie art. 13a, jak uczynił to poprzednio w stosunku do informacji wydawanych na potrzeby poprzedniej ustawy zmniejszającej świadczenia byłym funkcjonariuszom. W uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2020 r. III UZP 1/20 zapadłej już po wyroku Sądu I instancji przyjęto, że kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 2020 r., poz. 723) powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.

Sąd Najwyższy przyjął zatem w istocie, że informacja taka stanowi dowód, który nie jest jednak dowodem niepodważalnym albo dowodem wyłącznym, którym sąd byłby wiązany, bez możliwości jego oceny w ramach

przysługującego sądowi prawa do swobodnej choć wszechstronnej oceny dowodów (art. 233 §1 k.p.c.). Pogląd przeciwny byłby zatem dokonaniem istotnego wyłomu w kodeksowej zasadzie swobodnej oceny dowodów na rzecz legalnej oceny dowodów, i to w sprawach dotyczących niezwykle istotnej, jaką jest wysokość z reguły jedyne źródła utrzymania ubezpieczonego.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i prawa pracy na gruncie art. 473 k.p.c. ukształtowało się orzecznictwo, że w postępowaniu przed sądem nie obowiązują ograniczenia dowodowe. W postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Nie może zatem ulegać wątpliwości, że pracownik albo ubezpieczony ubiegający się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu np. zaświadczenia o zatrudnieniu, wynika co innego (por. w tym np. wyroki z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z 6 września 1995 r., II URN 23/95, OSNAPiUS 1996 nr 5, poz. 77, z 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619/98, OSNAPiUS 2000 nr 11, poz. 439, z 4 października 2007 r. I UK 111/07, LEX nr 275689, a także wyroki z 2 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNAPiUS 1996 nr 16, poz. 239 oraz z 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998 nr 11, poz. 342).

Prawidłowy tok dalszego postępowania zatem w niniejszej sprawie powinien powodować, że informacja IPN o przebiegu służby wyznacza pewne ramy czasowe, co do których zachodzi potrzeba wyjaśnienia, co konkretnie robił były funkcjonariusz, co można by ocenić jako działalność na rzecz państwa totalitarnego. Z okoliczności jakie mogą tu mieć znaczenie, można by wymienić jako egzemplifikację:

- zeznania osób bezprawnie pokrzywdzonych działaniami danego funkcjonariusza;
- dowody z dokumentów znajdujące się zwłaszcza w zbiorach IPN (np. w aktach osób bezprawnie inwigilowanych czy inny sposób prześladowanych);
- dowody z prowadzonych w tamtym okresie spraw sądowych przeciwko pokrzywdzonym, w których dany funkcjonariusz brał udział w jakiej roli, w szczególności, czy nie brał udziału w skierowanych przeciwko obywatelom bezprawnych działaniach polegających np., na prowokacjach albo składaniu fałszywych zeznań w tej sprawie;
- inne dowody wskazujące np. że funkcjonariusz w sposób oczywisty wspierał, propagował, utożsamiał się z zasadami państwa totalitarnego (np. z działaniami zmierzającymi do zastraszania jednostek ale grup obywateli lub innego im uszkodzenia);
- istotne znaczenie może mieć też samo zajmowane stanowisko i komórka, gdy w sposób oczywisty przeznaczona była do podejmowania działań operacyjnych niejawnych i bezprawnych przeciwko jednostkom, czy innym podmiotom. Niekiedy sama nawet praca w zakresie obsługi urzędów łączności czy technicznych może być uznana za mającą cechy służby na rzecz państwa totalitarnego, jeżeli np. polegała to na bezprawnych nawet w odniesieniu do wówczas obowiązującego prawa inwigilowaniu obywateli.

Można przypuszczać, iż wyspecjalizowany organ jakim jest IPN, do którego celowym jest wystąpienie przez Sądu Okręgowy o udzielenie informacji i nadesłanie istniejących dokumentów, co do okoliczności przykładowo wyżej wskazanych, które mogły wskazywać na jego realne działania, które można by kwalifikować jako służba państwu totalitarnemu – będzie w stanie udzielić miarodajnych procesowo informacji.

W kontekście rozważań wyżej poczynionych - na tle dopuszczalności pozbawienia świadczeń lub drastycznego ich zmniejszenia w świetle art. 1 Protokołu Nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonego w dniu 20 marca 1952 r. w P. (Dz.U. z 1995 r. Nr 36 poz. 175) , art. 17 Karty Praw Podstawowych związku z art. 4 ust. 3 i art. 6 TUE, oraz art. 33 ustawy z dnia 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej

Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016r., poz. 708 ze zm.), w szczególności art. 33 ust. 1 pkt, ust. 4,7 i 8 tej ustawy - konieczne jest też jednoznaczne i precyzyjne ustalenie w jakim zakresie do ustalania wysokości świadczenia odwołującego miała zastosowanie poprzednia ustawa dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U.2009.24.145) zmniejszające świadczenia był funkcjonariuszy służb reżimu komunistycznego. Nie bez znaczenia w kontekście powołanych regulacji mogą też być ustalenia co do sytuacji osobistej, w tym zdrowotnej i majątkowej odwołującego w kontekście orzecznictwa ETPCz wyżej przytoczonego czy istotne zmniejszenie jego świadczenia prawomocnie nabytych, nie będzie nałożeniem na niego ciężaru nadmiernego. Wszystko to stałoby się aktualne oczywiście w sytuacji, gdyby zebrany materiał dowodowy dawał jednoznaczne podstawy do przypisania odwołującemu służby na rzecz totalitarnego państwa.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy w składzie orzekającym uważa, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych należy zawsze kierować się wykładnią językową przepisów prawa. Tymczasem brzmienie przepisu art. 13b „policyjnej ustawy emerytalnej” (bądź zwanej „zaopatrzeniową”) jest jednoznaczne i niewymagające jakiegokolwiek interpretacji. Ustawodawca uznał w sposób wyraźny, że służba w instytucjach i formacjach wskazanych w art. 13b została uznana za służbę na rzecz totalitarnego państwa, która skutkuje 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz tego totalitarnego państwa. Ustawodawca nie pozostawił w tym względzie żadnej swobody interpretacyjnej. Sąd Najwyższy tymczasem w wielu orzeczeniach uwypuklił, że w orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się, że państwie prawnym intepretator musi zawsze w pierwszym rzędzie brać pod uwagę językowe znaczenie tekstu prawnego. Wyłącznie w sytuacji, gdy wykładnia językowa przepisu nie daje jednoznacznego wyniku, ustalenie jego znaczenia należy dokonać, odwołując się do pozajęzykowych reguł wykładni (systemowej i funkcjonalnej). Zauważyć przy tym wypada, że przyjęcie swoistego znaczenia tekstu prawnego, ustalonego na podstawie wykładni funkcjonalnej (celowościowej) będzie prowadziło do wykładni rozszerzającej lub zwężającej, zaś przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych. Innymi słowy, nie można ich poddawać ani wykładni rozszerzającej, ani zwężającej, modyfikując wyczerpująco i kazuistycznie określone przez ustawodawcę uprawnienia do świadczeń (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9.11.1999r. II UKN 187/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 121; z dnia 16.08.2005r., I UK 378/04, OSNP 2006 nr 13-14, poz. 218; z dnia 23.10.2006r., I UK 128/06, OSNP 2007 nr 23-24, poz. 359; z dnia 4.03.2008r., I UK 239/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 103; z dnia 19.05.2009r., III UK 6/09; z dnia 5.04.2016r., I UK 136/15).

Mając zatem na uwadze taki powyższy stan rzeczy, trudno jest Sądowi Okręgowemu w Suwałkach w składzie orzekającym podzielić pogląd Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, że ze względu na wykładnię celowościową ustawy uznać należy, że istotne znaczenie dla interpretacji definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa” ma rodzaj i zakres czynności wykonywanych w trakcie służby.

Sąd Okręgowy w Suwałkach w składzie orzekającym uważa więc, że nie sposób i nie można badać, czy odwołujący się poprzez realizację swoich zadań służbowych nie działał na rzecz totalitarnego państwa, służąc w instytucjach bądź formacjach wskazanych w art. 13b „policyjnej ustawy emerytalnej”. Ustawodawca uznał mianowicie, że służba we wskazanych instytucjach i formacjach była zawsze służbą na rzecz totalitarnego państwa. Kwestia więc tego, jakie konkretnie czynności wykonywał odwołujący się nie ma znaczenia w sprawie. Nie ma zatem znaczenia, że nie był jedną z osób, które kierowały organami państwa totalitarnego i nie angażował się w realizację zadań i funkcji państwa totalitarnego, nękać swoich obywateli. Przesłaną przyjęcia 0% podstawy wymiaru jest fakt służby w instytucji lub formacji wskazanej w art. 13b policyjnej ustawy emerytalnej. W takiej formacji odwołujący się pełnił służbę w okresie czasu od 1.01.1981r. do 31.07.1990r. Z dniem 1.01.1981r. odwołujący się zajął stanowisko(...)w S., a od 1.08.1982r.

(...) w S.. Następnie zaś od 19.10.1985r. (...)w S. i od 16.12.1989r. (...)w S.. We wniosku o nadanie stopnia Milicji Obywatelskiej z dnia 22.12.1980r. wskazana jest jego służba w(...)a w karcie przeniesienia z dnia 31.07.1985r. w (...)w S.. Opinia służbowa o odwołującym się z dnia 27.07.1990r. też mówi o nim jako byłym funkcjonariuszu Służby Bezpieczeństwa. Pełnił zatem we wskazanych w art. 13b ust. 1 pkt. 5 lit.d policyjnej ustawy emerytalnej służbach i jednostkach organizacyjnych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych służbę, wykonując czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że odwołujący się jako (...), a następnie (...), niewątpliwie nie pełnił tylko – jak to wskazał w odwołaniu i wyjaśnieniach na rozprawie – funkcji technicznych i pomocniczych w strukturach formacji państwa totalitarnego, a aktywnie przyczyniał się do funkcjonowania państwa totalitarnego, skoro pracował w służbach operacyjnych. Za dobre wyniki w służbie był wyróżniany. W jego opiniach służbowych czytamy, że bardzo dobrze obsługiwał powierzony sprzęt. Podczas realizacji spraw operacyjno-technicznych stosował poprawne rozwiązania, niejednokrotnie w uciążliwych warunkach (np. opinia z rozkazu o wyróżnieniu z dnia 11.11.1987r.).

Służba M. J. przed dniem 31.07.1990r. nie była też krótkotrwała, gdyż służbę w strukturach SB pełnił 9 lat i 7 miesięcy. Trudno więc mówić, aby był to incydent w jego pracy. Godził się na nią i z tego tytułu miał wyższe uposażenie niż inni funkcjonariusze policji.

Zważywszy na powyższe nie ma potrzeby podejmowania z urzędu inicjatywy dowodowej, na którą wskazał Sąd Apelacyjny i jakiegoś szczególnego prowadzenia postępowania dowodowego. Strony nie zgłosiły żadnych nowych, konkretnych wniosków dowodowych. Na nich zaś ciąży dowiedzenie w Sądzie swoich racji, czego odwołujący się nie uczynił, a reprezentowany był przez fachowego pełnomocnika. W sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych sąd nie jest obowiązany do poszukiwania dowodów (wyrok Sądu Najwyższego z 18.12.1997r., II UKN 418/97). Zważyć też należy, że – z uwagi na znaczny upływ czasu – nie sposób byłoby ustalić szczegółowo poszczególnych faktów, o jakich mowa w uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego. Z braku inicjatywy dowodowej stron Sąd nie był zobowiązany, w obliczu treści przepisów „policyjnej ustawy emerytalnej” („zaopatrzeniowej”), do podejmowania działań za te strony. Argumenty natomiast przytoczone na okoliczności pracy na rzecz totalitarnego państwa mogą jedynie służyć Trybunałowi Konstytucyjnemu dla oceny konstytucyjności przepisów tej ustawy.

W obowiązującym stanie konstytucyjnym nieuzasadnione jest stanowisko dopuszczające odmowę zastosowania przez sąd orzekający normy ustawowej ze względu na jej sprzeczność z normą konstytucyjną i orzeczenie bezpośrednio na postawie regulacji konstytucyjnej. Stanowisko takie nie znajduje uzasadnienia w wyrażonej w Konstytucji zasadzie bezpośredniego stosowania jej przepisów. Ogólne wskazania Konstytucji nie pozwalają bowiem na wydawanie na ich podstawie indywidualnych rozstrzygnięć, a przy tym sędzia, podlegając Konstytucji, nie jest zwolniony z podległości ustawie zwykłej.

Bezpośredniość stosowania Konstytucji nie oznacza kompetencji do kontroli konstytucyjności obowiązującego ustawodawstwa przez sądy i inne organy powołane do stosowania prawa. Tryb tej kontroli został bardzo wyraźnie i jednoznacznie ukształtowany przez samą Konstytucję. Art. 188 Konstytucji zastrzega do wyłącznej kompetencji Trybunału Konstytucyjnego orzekanie w wymienionych w nim sprawach, bez względu na to, czy rozstrzygnięcie ma mieć charakter powszechnie obowiązujący, czy też ma ograniczać się tylko do indywidualnej sprawy.

Domniemanie zgodności ustawy z Konstytucją może być obalone jedynie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, a związanie sędziego ustawą obowiązuje dopóty, dopóki ustawie tej przysługuje moc obowiązująca. Wydanie przez Trybunał Konstytucyjny wyroku może jedynie stwarzać stronom, stosownie do jego treści, możliwość potencjalnego wznowienia postępowania (art. 401¹, art. 403 § 4, art. 416¹ kpc). W innym przypadku każde przepisy ustawy, w różnych dziedzinach społecznych i gospodarczych, sądy mogą zakwestionować, nawet z zakresu podatków i finansów, a to prowadziłoby do niemożności kierowania państwem i należytego sprawowania władzy ustawodawczej i wykonawczej, w tym wprowadzenia określonych reform, co przede wszystkim podlega kontroli społecznej w drodze powszechnych wyborów do parlamentu.

Zważywszy na wszystko powyższe, nie można było więc w sprawie mówić, aby doszło do naruszenia wskazanych w odwołaniu przepisów, w tym Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Odwołujący się nie został pozbawiony emerytury. Wynosi ona tyle, co przeciętna emerytura w kraju, z której wszyscy muszą utrzymać się. Niejednokrotnie muszą utrzymać się z jeszcze niższej emerytury, a byli represjonowani przez totalitarne państwo, któremu odwołujący się służył. Stan zdrowia i osobista sytuacja ubezpieczonych nie może wpływać na wysokość emerytury, tak jak w przypadku wszystkich ubezpieczonych. Wysokość emerytury uzależniona jest wyłącznie od warunków ustawowych, tak jak i samo prawo do emerytury (np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4.02.2009r., V SA/Wa 1751/08).

Mając zatem to wszystko na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

O kosztach orzekł na mocy art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. jedn. Dz. U. z 2018r., poz. 265 ze zm.). Odwołujący przegrał sprawę, obowiązany jest więc do poniesienia kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego

PW/mmw